

معرفیهای گزارشی

مهدی مهریزی و محمود لطفی،
(چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر
سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛
۶۴ ص، پالتویی.

جامعه اسلامی، مسلمانان و
مؤمنان می‌توانند با کافران در ارتباط
باشند؟ اگر جواب مثبت است این
ارتباط دارای چه ابعاد و محدودیتهاست.
آیا می‌شود بین ارتباط افراد با کافران
و نظامهای اسلامی با آنان تفاوت
قابل شد. اینها و جز اینها پرسشها و
مسایلی است که برای پژوهشگر در
این زمینه مطرح است. عنوان یاد شده
طرح پژوهشی موضوع یاد شده است.
ابتداء مؤلفان پیشینه تحقیق در این
زمینه را باز گفته‌اند و آنگاه ضرورت
این تحقیق را، و سپس فصول کلی و
عناوین ریز طرح را و بالاخره منابع و
مصادری که در این زمینه می‌تواند
برای پژوهشگران سودمند باشد.

* کتابنامه امام باقر (ع).
ناصرالدین انصاری قمی. (چاپ اول:
تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات
اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۰۹ ص، رقمی.
در این کتاب در سربخش آثار و
نگاشته‌های زندگانی حضرت امام
باقر (ع) معرفی شده است. بخش اول
کتابهای ویژه زندگانی آن بزرگوار، و
در بخش دوم کتابهای چاپی مشترک که
بخشی از آنها به بررسی زندگانی امام

آمده است که در سال ۱۳۷۰ در
کتابخانه یاد شده دریافت شده است.
* کتابشناسی آذربایجان. نجیبه
افغانی. (چاپ اول: تهران، دانشگاه
علامه طباطبایی، ۱۳۷۲)؛ ۳۰۸ ص،
وزیری.

این مجموعه شامل اطلاعات
کتابشناختی یکهزار و پنجاه و سه عنوان
کتاب چاپی به زبان فارسی است، که
تا سال ۱۳۷۰ شمسی درباره آذربایجان
به چاپ رسیده و یا درباره آن مطالبی
داشته است.

دامنه کتابشناسی از نظر تاریخی
آذربایجان قدیم و از نظر جغرافیایی
آذربایجان شرقی و غربی ایران را شامل
می‌شود. عناوین کلی موضوعاتی که
ذیل آنها کتابها فهرست شده‌اند چنین
است: علوم خالص، علوم عملی،
هنر، ادبیات، تاریخ، جغرافیا و
تاریخ معاصر.
* مرزهای ارتباط با کفار.

کلیات

* منابع ثقافیه. عبدالجبار
الرفاعی. (چاپ اول: قم، مرکز
انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی،
۱۳۷۲)؛ ۲۷۶ ص، وزیری.

جستارهایی است در برخی از
مسائل فرهنگی، در این مجموعه از
استشراق و کوششهای مستشرقان در
پژوهشهای قرآنی سخن رفته و در
قالب نقد برخی از کتابهای نشر یافته
در جهان عرب از چگونگی تدریس و
متون درسی در حوزه‌ها، کتابشناسیهای
قرآنی، اندلس و عوامل سقوط
آن، بحث شده است.

* کتابشناسی کتابخانه مؤسسه
مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.
مریم ضامنی. (چاپ اول: تهران،
مؤسسه مطالعات بازرگانی، ۱۳۷۲)؛
وزیری.

در این کتاب اطلاعات کتابشناختی
۱۱۹۲ کتاب، گزارش، نشریه و مقاله

پنجم (ع) پرداخته است. در بخش سوم کتابهای خطی مشترک فهرست شده است کتابهای فهرست شده به زبان عربی و فارسی است.

* فهرست مقالات فرهنگی
مدیریت نمایه سازی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۷۰ ص، وزیری.
در این کتاب مشخصات کتابشناختی مقالات نشریات ادواری جمهوری اسلامی ایران که در اسفند ۱۳۷۱ نشر یافته اند، گزارش شده است. مقالات در ۸ بخش دین، زبان و ادبیات، علوم اجتماعی، فلسفه و روانشناسی، تاریخ و جغرافیا، هنر و ورزش، کتابداری و اطلاع رسانی و علوم خالص موضوع بندی شده اند.

حدیث

* فناء مؤمنین. سید محمود محمدی. (چاپ اول: تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۲)؛ ۳۸۰ ص، وزیری.

شرح و تفسیری است بر دعای «کمیل». مؤلف با توضیح واژه های دعا به تفسیر جملات پرداخته و در تبیین متن دعا از روایات و آیات استفاده کرده است. در لابلای توضیحات گاه اشعاری نیز آورده و بر لطافت بیان افزوده است.

* چهل حدیث، بیمار و بیمارستان. عباس عزیزی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۷۶ ص، جیبی.

* چهل حدیث، صدقه. محمدرحیم بیگ محمدی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر

سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۶۸ ص، جیبی.

* چهل حدیث، غیب. سید امیر سجادی فر. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۷۸ ص، جیبی.

* چهل حدیث، همسایه. سید حسین زینالی تبلی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۶۴ ص.

در همه این مجموعه ها پس از مقدمه ای در اهمیت موضوع، احادیث با ترجمه نقل شده است.

* چهل حدیث. محمد جواد فرقانی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۵۶ ص، جیبی.

* چهل حدیث. علی عسگری. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۷۰ ص، جیبی.

* چهل حدیث، نماز شب. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۸ ص، جیبی.

ترجمه و متن چهل حدیث درباره دوستی، وقت و نماز شب.

قرآن و علوم قرآنی

* ظاهرة القارونیه من این؟ الی این؟ سید جعفر مرتضی العاملی. (چاپ اول: لبنان - بیروت، مرکز جواد، ۱۳۷۲)؛ ۶۲ ص، رقعی.

در این کتاب مؤلف درباره ضرورت توازن در زندگی بحث کرده است و آنگاه به نقش مال و افراط در مال اندوزی پرداخته و آثار سوء آن را نمایانده است راه حل های مناسب

برای بهره وری درست و کارآمد از دنیا و بدور ماندن از آنچه مؤلف آنرا قارونی گری نامیده است؛ از جمله بحثهایی است که در این کتاب آمده است.

* آوای قرآن. محمود صلواتی. (چاپ اول: قم، نشر تفکر)؛ ۳۲۴ ص، وزیری.

ترجمه ای است آهنگین از دو جزء آخر قرآن کریم. مترجم در مقدمه کتاب از اعجاز قرآن و ابعاد آن، اوج بلاغت و اعجاز بیانی قرآن کریم سخن گفته، و نمونه هایی از ترجمه های موزون کهن را آورده است و آنگاه ترجمه آهنگین جز ۲۹ و ۳۰ قرآن است. که در یک صفحه متن قرآن آمده است و در برابر آن ترجمه اش.

* اسباب النزول. سید محمد باقر حجتی. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۲۹۶ ص، وزیری.

بی گمان برخی از آیات الهی ناظر به حادثه و یا حوادثی نازل شده است. شناخت زمینه ها و اسباب نزول در شناخت آیات سودمند است. اما گفتمانی است که دریافت درست و نقل استوار در این زمینه از یکسوی فراوان نیست و از سوی دیگر آمیخته به مسائل جنبی فراوان است که بازشناسی سره از ناسره آن بسی دشوار می نماید. استاد سید محمد باقر حجتی که از استادان برجسته علوم قرآن است، مسائل کلی و مهم این بحث را عالمانه و بنیادی به بحث نهاده است. مطالب کتاب که همراه با نقد و بررسی دیدگاههای عالمان علوم قرآنی بویژه سیوطی

سامان یافته است، بگونه ای دقیق بر پایه منابع مهم شیعی استوار شده و سهم فراموش شده این جریان مهم در علوم قرآن را بازشناسانده است، انواع آیات و سوره قرآنی در پیوند با اسباب نزول، کتابهای تدوین شده در این موضوع، انواع اسباب نزول، پرسشهای مردم و پاسخهای قرآنی فوائد شناخت اسباب نزول. ملاک در اسباب نزول عموم لفظ است یا خصوص سبب. تعداد اسباب در نزول آیه و... از جمله عناوین این کتاب است.

* هزار موضوع هزار آیه. جواد محدثی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۸۷ص، رقی.

هزار موضوع از قرآن کریم با هزار آیه در این نوشته فهرست شده است مدخلها فارسی و براساس الفبایست، مثلاً خاتمیت، خانه، جنگ، حسابرسی حرکت خورشید و... در پایان کتاب تمام عناوین هزارگانه ذیل ۱۰ موضوع کلی تنظیم شده است اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی - سیاسی، فقهی، تاریخی. گروهها و طوایف حیوانات و پدیده های طبیعت، اقتصادی، اعلام و متفرقه.

فقه

* احکام روابط زن و مرد. سید مسعود معصومی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۳۶ص، رقی. این کتاب در چهار فصل احکام شرعی روابط بین زن و مرد و مسائل اجتماعی آندو را گزارش کرده است در فصل اول احکام نگاه آمده است و در فصل دوم احکام

پوشش گزارش شده است و در فصل سوم با عنوان «مراودات» به مسایلی همچون صحبت کردن، نامه نگاری، مجالس و میهمانیها و... پرداخته شده است. فصل چهارم عهده دار مسائل و احکام عقد و عروسی است.

* مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین. بهاءالدین محمد بن الحسین عاملی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستانقدس رضوی، ۱۳۷۲)؛ ۴۸۶ص، وزیری.

اثری است ارجمند در تفسیر آیات الأحکام. فقیه، متکلم و مفسر بزرگ بهاءالدین عاملی معروف به «شیخ بهایی» آهنگ آن داشته اند که آیات احکام را تفسیر کنند و در تفسیر و توضیح مسائل آن فقط به احادیث «صحاح» و «حسان» استناد جویند؛ که در مجموع حدود ۴۰۰ روایت مورد استناد قرار گرفته است

از آنچه شیخ آهنگ تدوینش را داشته فقط کتاب الطهاره به قلم آمده است. شیخ در مقدمه کتاب بحثهای مهم و ارزشمندی را در مسائل رجالی آورده است که حدود صد صفحه از کتاب را فراگرفته است. کتاب را فقیه محقق اسماعیل بن حسین خواجهوی یکسر تعلیق زده است. و محقق محترم متن و حواشی توضیحات آنرا تصحیح کرده و در پانوشتها، منابع احادیث را نشان داده است. در مقدمه ای کوتاه شرح حال مؤلف و حاشیه نگار گزارش کرده و چگونگی تصحیح و نسخه های معتمد را بازگفته است.

فلسفه و کلام

* اصول دین در پرتو کلام

معصومین. زین العابدین قریانی. (چاپ اول: تهران، نشر سایه، ۱۳۷۳)؛ ۳۲۰ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب در ضمن پنج بخش به بحث از اصول دین در پرتو کلام معصومان (ع) پرداخته است. محور اساسی بحث ۵ روایت است که با بهره گیری از آیات قرآنی، روایات و استدلالها عقلانی کلامی توضیح و تفسیر شده اند. در شرح حدیث اول و دوم از براهین اثبات وجود و اقسام توحید سخن رفته است و در شرح حدیث دوم از عدل الهی به تفصیل بحث شده است.

شرح حدیث چهارم مباحث نبوت را به خود اختصاص داده است و با شرح حدیث پنجم بحثهای امامت با تفصیل عرضه شده است. پایان بخش کتاب شرح حدیث ششم و بحث معاد است. کتاب خوشخوان و سودمند است و برای جوانان مفید.

* فرهنگ فرق اسلامی. محمد جواد شکور. (چاپ دوم: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۵۸۲ص، وزیری.

این کتاب براساس حروف الفبا کوشیده است تا تمام فرق اسلامی را که بگونه ای از آنها در منابع و متون اسلامی یاد شده است شناسایی کرده بشناساند.

کتابی است خواندنی و کارآمد و ما بهنگام نشر چاپ اول درباره آن توضیحاتی نوشته ایم (آینه پژوهش شماره اول / ۸۴).

* رساله عقایدیه. سید ابوالقاسم دیباجی. (چاپ اول: مؤلف، ۱۳۷۲)؛ ۲۴۰ص، وزیری. این کتاب در قالب رد و نقد کتابی،

به بحث از امامت، ولایت فقیه، زیارت، ازدواج موقت، سجده بر تربت ابا عبدالله، نماز جمعه، تحریف قرآن و غلو پرداخته است. بحثهای کتاب مختصر اما مستند است و در مجموع اثری است خواندنی و مفید.

* فلسفه آفرینش انسان. زین العابدین قسربانی. (چاپ اول: قم، نشر سایه، ۱۳۷۲)؛ ۲۲۲ ص، رقعی.

حسین بن محمد مشهور به راغب اصفهانی از متکلمان، مفسران و عالمان بزرگ قرن پنجم هجری است. گرچه وی بیشتر به پاس کتاب بلند آوازه اش «مفردات قرآن» شناخته شده است اما آثار دیگر وی نیز سودمند، ژرف و خواندنی است. وی در کتابی با عنوان «تفصیل النشأتین و تحصیل السعادتین» در ۳۳ باب به چگونگی و راز آفرینش پرداخته و سعادت واقعی انسان در دنیا و آخرت و راههای وصول به آن را شناسانده است. مترجم محقق کتاب افزون بر ترجمه روان متن، پانوشتهایی در توضیح و گناه نقد متن بدان افزوده اند.

* ترمسیم خطوط کلی ایمان. مصطفی پاینده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۹۴ ص، رقعی.

پژوهشی است بر پایه آیات قرآن درباره ایمان و ابعاد آن. کتاب در شش بخش سامان یافته و در بخشهای مختلف آن از، ایمان و پیوند آن به علم، عمل و اسلام، عوامل ایمان، موانع ایمان، ابعاد اعتقادی ایمان، ابعاد عملی ایمان و آثار و پاداشهای ایمان سخن رفته است. مؤلف کتاب را در چهل درس تنظیم کرده و در پایان

درسها سئوالهایی برای تحقیق افزوده است. مطالب درسها فشرده و استناد آنها به آیات و روایات قابل توجه است.

* الحکمة المتعالیه. سید محمد کاظم مصطفوی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۳۸۴ ص، وزیری.

فقیه، اصولی و فیلسوف بزرگ و ژرفنگر، آیه الله حاج شیخ محمد حسین اصفهانی منظومه ای ساخت با عنوان «تحفة الحکیم» مشتمل بر مباحث مهم فلسفی. این مجموعه مورد توجه فیلسوفان قرار گرفت، مرحوم آیه الله آشتیانی بر شرح آن همت ورزیدند که جامه عمل نپوشید اکنون جناب سید محمد کاظم مصطفوی از مدرسان سختکوش فلسفه، این مجموعه ارجمند را با توجه به متون مهم فلسفی شرحی گویا و سودمندی نگاشته اند. مؤلف ابتداء شگر را می آورد و آنگاه ذیل «المعنی» به توضیح و تبیین آن می پردازد.

اخلاق و تعلیم و تربیت

* تولی و تبری. عباسعلی اختری. (چاپ اول)؛ ۲۵۶ ص، رقعی.

در این کتاب به تفصیل از حب و بغض، خشم و کین بحث شده است. اهمیت محبت و نقش آن در صف بندیها، تعدیل محبت ورزیدنها در بخش اول کتاب آمده است بخش دوم به محبتهای لازم در جامعه اسلامی پرداخته و لزوم دوستیهای مؤمنان و مسلمانان با یکدیگر و بشردوستی خداپرستان را بازگفته اند.

محبتهای ممنوع و روابط ناروا با دشمنان اسلام در بخش سوم آمده و

در بخش چهارم از مراحل و درجات محبت و اهمیت و وجوب محبت و ولایت خاندان پیامبر (ص) بحث شده است.

علائم دوستها راستین و جلوه های محبتهای راستین و بازشناسی آنها از ادعاهای دروغین در بخش پنجم آمده است. بخش ششم، گروهها و چهره هایی را نشان می دهد که خداوند آنان را دوست می دارد. به امید وارد شدن در این وادی.

* سجده دل یا قلب نمازگزار. افشان صالحی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۶۴ ص، رقعی.

نگاهی است به ابعاد معنوی و روحی نماز و تحلیلی از اسرار آن نگاه نویسنده عاطفی و هوشمندانه است و در بخشهای مختلف آن راههای رسیدن به نمازی با حضور قلب و با توجه به حقیقت آن نشان داده شده است.

* تحقیق و بررسی پیرامون استعدادهای زن. محمدباقر محمدی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۷۳ ص، رقعی.

استعداد چیست؟ تفاوت استعدادها، آیا تفاوت استعدادها نقص است مؤلف با پاسخ به این سئوالها به استعدادهای گوناگون و زمینه های مختلف بروز استعداد زنان پرداخته است و استعدادها و تواناییها زن را در تربیت فرزند و اداره زندگی شناسانده است در بخش دیگر کتاب به استعدادهای روانی زن پرداخته است.

* العدالة الاجتماعیه. زهیر الأعرجی. (چاپ اول: قم، مؤسسه محراب اندیشه، ۱۳۷۳)؛ ۱۶۲ ص، رقعی.

مؤلف در مجموعه ای با عنوان

«بحوث فی علم الاجتماع الاسلامی» در پی آن است که ابعادی از مسائل اجتماعی اسلام را بررسی و نشر دهد. این کتاب بخش اول این مجموعه است، با عنوان «العدالة الاجتماعية».

کتاب دردو بخش کلی تدوین یافته در بخش اول از عدالت اجتماعی در مکاتب مختلف سخن رفته و دیدگاههای گوناگون نظامها مارکسیستی و سرمایه داری در این مورد نقد شده است. در بخش دوم از عدالت اجتماعی در اسلام سخن گفته در ضمن آن با طرح مسئله فقر و راه حلهایی اسلامی در فقرزدایی مسائل بسیاری را مانند انفاق، زکات، کفارات و... را بررسی کرده است.

* النظام التعليمی. زهیر الأعرجی. (چاپ اول: قم، مؤسسه محراب الفكر الثقافی، ۱۳۷۳)؛ ۷۶ص، رقمی.

در این کتاب با نقد دیدگاههای تعلیمی برخی از مکاتب، دیدگاه تعلیمی اسلامی تبیین شده و امتیازات آن بر دیگر دیدگاهها روشن شده است.

* الأنحرف الأجتامعی و أسالیب العلاج. زهیر الأعرجی. (چاپ اول: قم، مؤسسه محراب الفكر الثقافی، ۱۳۷۳)؛ ۱۶۸ص، رقمی.

در این کتاب مؤلف به تبیین و توضیح انحرافات اجتماعی پرداخته و شیوه برخورد با انحرافات را از نگاه جریانها و مکتبها گوناگون بازگفته است. مؤلف با نقد راه حلهای مکاتب مختلف درباره تصحیح انحرافات اجتماعی، به

گزارش راه حلهای اسلامی پرداخته و اهمیت آنها را نشان داده است.

تاریخ و رجال

* فردوسی و شعر او. مجتبی مینوی. (چاپ سوم: تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۲)؛ ۲۴۶ص، وزیری.

این کتاب پژوهشی است استوار در برخی از جنبه های زندگانی، شعر فردوسی و چگونگیها شاهنامه. پیشینه داستانهای شاهنامه. ویژگیهای شعر فردوسی، آفرینشهای هنری فردوسی در شاهنامه، اشعار مشکوک آن، نقد و رد انتساب مجموعه یوسف و زلیخا به فردوسی داستانهای ایران قبل و بعد از شاهنامه، از جمله بحثهای این کتاب است.

* توصیف آثار تاریخی مکه و مدینه. محیی لاری. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۳)؛ ۱۰۰ص، وزیری.

مؤلف از شاعران سده دهم هجری است. او در این مثنوی بلند از آثار تاریخی مکه و مدینه سخن گفته و به رازها و رمزهای مناسک حج اشاره کرده است.

آقای رسول جعفریان این مجموعه را بر پایه دو نسخه تصحیح کرده و در مقدمه ای کوتاه از شرح حال مؤلف و چگونگی کتاب بحث کرده است. در پایان فهرست راهنما آمده است، و نیز تصاویر نقاشی شده از برخی مکانهای یادشده در کتاب، که بسیار زیبا و هنرمندانه است.

* خواجه نصیر طوسی. عبدالواحد وفائی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۲۰ص، رقمی.

در این کتاب در ضمن ده فصل زندگانی، آثار، شاگردان و استادان خواجه نصیرالدین متکلم، فیلسوف و عالم بلندآوازه خراسانی سخن رفته است.

ایران در قرن هفتم، زادگاه و تولد خواجه نصیرالدین طوسی، دوران تحصیل و استادان او، دوران آشوب، دوران خدمات، فرزندان خواجه نصیر، اخلاق خواجه نصیر، شاگردان خواجه نصیر، دانش و آثار خواجه نصیر، وفات خواجه عناوین فصول کتاب است.

مؤلف در لابلای صفحات کتاب و ضمن گزارش زندگانی خواجه از حوادث و وقایع تاریخی و سیاسی بسیاری مانند، جریان اسماعیلیه، حمله مغولان به ایران و... سخن گفته است. در ضمن آثار خواجه نصیرالدین طوسی «آداب المتعلمین» از آثار وی تلقی شده است. که دستکم تردید درباره انتساب آن به خواجه بسیار جدی است.

* سروری بر روابط ایران و عربستان. بهرام اخوان کاظمی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳)؛ ۱۸۴ص، رقمی.

این کتاب در شش فصل به توضیح و تبیین روابط ایران و عربستان پرداخته است در فصل اول پیشینه روابط ایران و عربستان بحث شده و در فصل دوم به روابط ایران و عربستان در بعد از انقلاب پرداخته شده است. چگونگی این روابط پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ در فصل سوم آمده و تحلیل و گزارش این روابط پس از فروپاشی شوروی در فصل چهارم

بررسی شده است. تحولات اخیر دو کشور و منطقه خلیج فارس و برخی از زمینه های بحرانی جدید در خلیج فارس در فصلهای پنجم و ششم بررسی شده است.

* فاطمه الگوی زن مسلمان. احمد صادقی اردستانی. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۲۴۸ص.

مؤلف کوشیده است در ضمن نه فصل از ارزشهای فکری، فرهنگی، اخلاقی و رفتاری، جهات علمی و اجتماعی زندگانی حضرت زهرا (س) در پرتو منابع معتمد با گزارش و تحلیل سخن گوید. اصالت خانوادگی حضرت زهرا، نامها و لقبهای آن بزرگوار، فاطمه در دوران سختیها، الگوی فکری و فرهنگی الگوی رفتاری برای زنان، در صحنه جامعه، احادیث و آموزشهای فاطمه (ع) در ادامه راه، ورق آخر، عناوین بخشهای مختلف کتاب است.

در بخش دهم کتابنامه حضرت زهرا (س) گزارش شده و در ضمن آن ۲۶۲ کتاب مستقل به زبانهای عربی، فارسی و اردونی درباره آن حضرت معرفی شده است.

* میرزا ابوالحسن جلوه. غلامرضا گلی زواره. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۲۱۰ص، رقی.

فیلسوف، حکیم و دانشور جلیل القدر دوره قاجار حکیم ابوالحسن جلوه از چهره های تابناک سلسله فیلسوفان شیعی است که متأسفانه چندان شناخته شده نیست. نویسنده با تلاشی در خور ستایش کوشیده است تا چهره این مرد بزرگ

را بدرستی معرفی کند. در فصل اول از خاندان جلوه سخن رفته و در فصل دوم شخصیت جلوه از نگاه دیگران گزارش شده است. فصل سوم عهده دار گزارش دوران تحصیل و تدریس جلوه است در اصفهان و تهران. و در فصل چهارم شاگردان جلوه معرفی شده اند، آثار و اندیشه های جلوه در فصل پنجم آمده و در فصل ششم از جلوه های شاعرانه جلوه یاد شده است. اخلاق و رفتار جلوه و داستانهایی خواندنی از زندگانی وی در فصلهای بعدی آمده است و در نهایت غروب ستاره حکمت جلوه است و ماده تاریخ وی. این کتاب یکی از بهترینهای مجموعه «دیدار با ابرار» است.

* تاریخ آسیای مرکزی در دوران اسلامی. غلامرضا ورهرام. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۳۴۳ص، وزیری.

این کتاب کوششی است در بازشناسی تاریخ اجتماعی و سیاسی سرزمین پهناور آسیای مرکزی. کتاب در دوازده فصل تدوین یافته است. فصل اول عهده دار معرفی منابع بحث است و در فصل دوم از پهنه جغرافیایی و سیاسی آسیای مرکزی سخن رفته است.

چگونگی وضع فرهنگی و رویدادهای اجتماعی مقارن ظهور اسلام در آن دیار در فصل سوم آمده است و در فصل چهارم ویژگیهای تاریخی اقوام ترک دوره اسلامی و پیش از آن را بحث کرده است. نخستین ترکان مسلمان، فرمانروایی اقوام مختلف در آن سامان، دولت قدرتمند سامانی، سلسله های

دیگر، سرگذشت سلجوقیان و خوارزمشاهیان پیدایش مغولان و پی آمدهای حملات آنان و تأثیر اسلام بر مغولها و روند تأثیرات آنان بر سرزمینهای این منطقه و بالأخره سرانجام حکومتهای محلی در آن منطقه در فصلهای بعدی کتاب بحث شده است.

* بینش تاریخی نهج البلاغه. یعقوب جعفری. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۶۳ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب کوشیده است در ضمن چهار فصل بینش تاریخی نهج البلاغه را بنمایاند. در بخش اول و در ذیل عنوان «کلیاتی از تاریخ» از طرح مسائل تاریخی در نهج البلاغه بحث کرده و نمونه هایی از مسائل تاریخی را گزارش کرده است. پیشگویی های تاریخ در بخش دیگری از این فصل آمده است. عوامل زمینه ساز در ساختارهای تاریخی، کارهای خدا در تاریخ عناوین بعدی فصلهاست. بخش واپسین کتاب به انگیزه های تحولات تاریخی پرداخته است که بحثی است سودمند و خواندنی.

* بوسنی و هرزگوین در تاریخ. عبدالله نظرزاده. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۳۱۴ص، وزیری.

بوسنی و هرزگوین درخششی است در تاریکی و نقطه سپیدی است در تاریکزار اروپا. و این مهمترین عاملی است که شب پرستان و سپیدی ستیزان وجود آنها برتابند و با تمام توان به خاک و خون کشند. شناخت و شناسایی این سرزمین از

اهمیتی ویژه برخوردار است. واحد مطالعات سیاسی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در این مجموعه کوشیده است تا گامی شایسته در شناسایی این سرزمین بردارد.

در فصول مختلف آن از بوسنی و هرزگوین در دوران باستان، سابقه تشکیل دولت در آن سرزمین، ورود عثمانیها به بوسنی و هرزگوین، حوادثی که در دوره حاکمیت آنان اتفاق افتاد، تشکیل کشور یوگسلاوی، فروپاشی آن، جنگ صربستان علیه بوسنی و هرزگوین، اقدامات جامعه اروپا، سازمان ملل و کشورهای اسلامی، سخن رفته است.

کتاب بر روی هم اثری است خواندنی و مشتمل بر آگاهیهای سودمند در شناخت بوسنی و هرزگوین.

* سید عبدالحسین لاری. سید علی رضا سید کباری. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۵۰ + تصویر، رقعی.

در این کتاب ضمن بیست فصل به حیات علمی، سیاسی، فکری و فقهی آیه الله سید عبدالحسین لاری پرداخته و از آرمانهای سیاسی وی سخن گفته و از تلاشهای ارجمند آن بزرگوار در پی نهادن حکومت اسلامی بحث کرده است.

به مناسبت تحصیل و حضور آن بزرگوار در نجف از آن دیار نیز سخن رفته است چگونگی تحصیل، استادان، ورود در صحنه مبارزه علیه استعمار همراه با رزم آوران، طرح مشروطه مشروعه و آثار و مآثر آن

بزرگوار نیز مطالبی است که در صفحات این مجموعه آمده است.

* اصحاب الأجماع. ابراهیم مشکینی. (چاپ اول: قم، مؤسسه الامام الحسین (ع)، ۱۴۱۳)؛ ۲۹۵ص، وزیری.

اصحاب اجماع، تعداد و چگونگی نقش آنها در تصحیح اسناد از مسائل مهم رجالی است. این کتاب تعداد اصحاب اجماع در دیدگاههای مختلف را بیان کرده و پس از آن به شرح حال سی تن از رجال بزرگ شیعه پرداخته است.

* محدث قمی حدیث اخلاص. خلیل عبدالله زاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ رقعی.

محدث موق، مورخ معتمد، عالم بزرگوار. حاج شیخ عباس قمی یکی از عالمان و محدثان سختکوش و پرکار قرن چهاردهم هجری است. این کتاب نگاهی است گذرا به زندگانی، آثار و اندیشه آن مرد بزرگ. در ضمن شرح این عالم پرهیزگار به مناسبت از چگونگیهای حوزه های علوم اسلامی در آن روزگار، از حوزه قم و نجف نیز سخن رفته است.

* بیت الأحزان. شیخ عباس قمی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه نبأ، ۱۴۱۴)؛ ۲۸۳ص، رقعی.

«بیت الأحزان» از جمله آثار ارجمند تاریخی مورخ معتمد و محدث موفق حضرت شیخ عباس قمی است. در این کتاب آن بزرگوار به تفصیل زندگانی حضرت زهراء و فضایل آن بانوی اکرم را گزارش کرده است. کتاب را بگونه ای می شود

تاریخ حوادث پس از پیامبر (ص) نیز دانست که اخبار سقیفه در ضمن آن به تفصیل آمده است. محقق محترم کتاب را براساس نسخه مؤلف که با توضیحات همراه بوده است تحقیق کرده است و در پانوشتها مراجع آیات و احادیث و اخبار را نشان داده برخی از واژه های دشواریاب را توضیح داده است.

* شیخ محمد خیابانی. مصطفی قلی زاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۱۸۴ص، رقعی.

در این کتاب مؤلف در ضمن ده فصل زندگانی سیاسی، فرهنگی، علمی و جهادی، حماسه آفرین بزرگ و پرچمدار سترگ آزادی و شرف حضرت شیخ محمد خیابانی را گزارش کرده است. تحولات سیاسی در ایران و آذربایجان در آنروزگار نیز به مناسبت بازگو شده است و نیز، پایه پای سرگذشت و مبارزات خیابانی، از مبارزه ها سختکوشی ها و نستوهی های ملت مسلمان ایران و مردم غیرتمند و آزاده آذربایجان بحث شده است خیانت برخی از حاکمان و دولت مردان به آرمانهای والای مردم و برخی چهره های مزدور نیز شناسانده شده است.

ادبیات

* شرحی روان بر کتاب سیوطی ج ۲. تقی منفرد. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۲۷۹ص، وزیری.

شرحی است گسترده و گویا بر کتاب معروف جلال الدین سیوطی «البهجة المرضیه فی شرح الألفیه» مشهور به «سیوطی» این جلد از فاعل

و مفعول به، نایب از فاعل، لازم و متعدی تنازع در عمل، مبحث مفاعیل، استثناء، تمیز بحث کرده و با مبحث حروف جر پایان یافته است.

* دیوان محمد شیرین مغربی. تصحیح: لئونارد لوئیزان. (چاپ اوّل: تهران، انتشارات مؤسسه مطالعات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۲۵+ ۵۰ص، رحلی.

محمد شیرین مغربی از عالمان، ادیبان و عارفان قرن دهم هجری و از پیروان مکتب عرفانی ابن عربی است و از این روی متخلص به «مغربی» (مقدمه / ۱۰).

تحقیق این دیوان بر پایه سه نسخه خطی و نسخه چاپی نشر یافته بر پایه ۵ نسخه خطی مقابله و تصحیح شده است. پس از پایان غزلهای، چگونگی تفاوت نسخه ها یاد شده و در پایان فهرست اصطلاحات دقیق و کارآمدی تنظیم و چاپ شده است کتاب مقدمه ای دارد سودمند درباره دیوان، شرح حال مغربی، چگونگی نسخه ها و کیفیت تصحیح کتاب.

* هنر در قلمرو مکتب. جواد محدثی. (چاپ اوّل: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲)؛ ۳۷۵ص، رقمی.

هنر سلاخی است برنده، و تأثیر گذار؛ و در رساندن پیام و تعمیق و تعمیم آن کارآمد، نویسنده کتاب که از محققان، سرایندگان و هنرمندان هوشمند حوزوی است و از چند و چون هنر کاملاً آگاه در این نوشتار کوشیده است از یکسوی جایگاه هنر را از منظر مکتب بنمایاند و از سوی دیگر نمادها و نمودهای هنر را در جامعه اسلامی نشان دهد و بالأخره

نقش آن را در ابلاغ پیام بشناساند.

کتاب در دوازده فصل تدوین یافته است. هنر و زیبایی، هنر و بیان، هنر و نگاه و دید، هنر و انسان، هنر و عقیده، روح هنر مکتبی، قلم و شعر، سرود، نمایش، بیان غیرمستقیم، داستان و هنر اسلامی، معمار اسلامی عنوانین فصول کتاب است در پایان کتابشناسی هنر آمده است به دو زبان فارسی و عربی.

* زنگی نامه: شش رساله و مقاله و مناظره. محمد بن محمود بن محمد زنگی. کوشش ایرج افشار. (تهران، نشر توس، ۱۳۷۲)؛ ۲۵۴ص، وزیری.

شامل شش رساله چاپ نشده از زشحات کلک ادیبانه محمد زنگی بخاری است که در قرن هفتم و هشتم می زیست. عناوین هریک از رساله ها چنین است: حکایت بیدلان یا داستان پادشاهزاده شهر حماة، مناظره گل وصل، مناظره مویزاب و فقع عجمیان، ذیل مقالات حمیدی، مناظره چشم و دل، نزهة العاشقین، پایان بخش کتاب، فهرست آیات و روایات و اشعار و امثال و نامهای تاریخی و جغرافیایی و اساطیری است. در مقدمه کتاب نیز هریک از رساله ها معرفی شده است.

اقتصاد

* بررسی تطبیقی آزادسازی تجارت. علیرضا شکیبایی - پروانه کمالی. (چاپ اوّل: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۲)؛ ۱۴۷ص، وزیری.

این کتاب به بررسی ماهیت آزادسازی، ضرورت و نتایج آن در اقتصاد ایران پرداخته، و

کوشیده است تا با بررسی ساختار اقتصاد ایران، تجربه آزادسازی اقتصادی چهار کشور: کره جنوبی، ترکیه، آرژانتین و یونان را بحث کرده و نتایج بدست آمده را عرضه کند.

* نگاهی جامعه شناسانه به اعتبارات روستایی در ایران. مهدی طالب. (چاپ اوّل: تهران، معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهادسازندگی، ۱۳۷۲)؛ ۱۴ص، وزیری.

مطالعه ای است دقیق و جامع درباره اعتبار و مبادله در جامعه روستایی. این کتاب در سه بخش تدوین یافته است. در بخش اوّل از نظام اعتبار و مبادله در جامعه روستایی تا اصلاحات ارضی سخن رفته است و در بخش دوم از اصلاحات ارضی تا انقلاب اسلامی، و در بخش سوم از بعد انقلاب اسلامی.

نظام بهره برداری ارباب رعیتی، عوامل تولید، رابطه شهر و روستا، چگونگی وامها، شرکتهای تعاونی، صندوقهای تعاونی روستایی، اصلاحات ارضی، نتایج سیاسی، اقتصادی و اجتماعی آن، چگونگی مبادلات روستایی، بانک کشاورزی و چگونگی معاونت آن به کشاورزان قبل از انقلاب اسلامی و پس از آن و در دوره عملیات بانکی بدون ربا، چگونگی رفتار مالکان، رباخوران و نزولخوران مردم در جامعه روستایی، از جمله بحثهایی است که در این تحلیل بررسی شده است.

